

REMASTEREA

Biblioteca Universității

Cluj

„Stricatu-s'a bucuria inimei noastre, întorsu-s'a întru plângere jocul nostru. Căzut-a cununa capului nostru și vai nouă.“

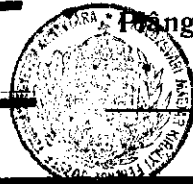
ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTAMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

EPISCOPUL NICOLAE IVAN

— ca învățător în Săliște 1877—1884. —

După ce a terminat școala primară din Aciliu și Săliște, tatăl său, fie că mai avea la școală în Sibiu pe fiul său Ioan, fost învățător și notar, și n'a putut purta cheltueli cu doi copii la școală, fie ca om mai priceput a apreciat comerțul, așa că unul din aceste motive, l-a îndemnat, ca pe fiul său Nicolae să-l pregătească pentru comerț și așa l-a dat învățacel în prăvălia comerciantului fruntaș macedo-român Gligor Matei din Sibiu.

Tânărul Nicolae Ivan, cu năzuințele și însușirile lui suferitești dornice de înaintare și cultivare, a suportat un an de zile ocupația nepotrivită cu firea lui în prăvălie ca învățacel, ca o pasăre în colivie.

S'a sbătut, a stărui pe lângă tatăl său și pe lângă fratele său mai mare Ioan și a isbutit să-l scoată din prăvălie și să-l înscrie la liceu în Sibiu, iar după absolvirea acestuia a urmat teologia în seminarul Andreian din aceeași localitate.

Ca elev de liceu în clasele VII și VIII și ca student în teologie, în vacanțe lua parte la serbările culturale și la alte acte sociale în Săliște, unde se impunea cu vorbirile sale pline de avânt tineresc și de însuflețire națională.

În toamna anului 1877, după absolvirea teologiei din Sibiu, a fost ales învățător la școala primară confesională ortodoxă română din Săliște, unde a funcționat până în toamna anului 1884.

În acești 7 ani a desvoltat, pe lângă o însuflețită muncă școlară și o activitate extrașcolară importantă și multilaterală, nu numai în Săliște, ci și în celelalte comune ale protopopiatului.

A adus prețioase servicii învățământului primar, nu numai în școala din Săliște, ci ca președinte al Reuniunii învățătorilor din despărțământul Săliștei și ca membru de frunte al Reuniunii învățătorilor din dis-

trictul Sibiu, în cari reuniuni ca iscusit și priceput purtător de cuvânt și de condei, a dat prețioasele sale îndrumări în ale învățământului primar și ale întregii școale ortodoxe române din Ardeal.

Stăruia cu însuflețire ca învățământul să se facă în pronunțat duh ortodox și românesc.

După introducerea limbei maghiare în școlile primare la anul 1879, autoritatea școlară maghiară a aranjat în diferite orașe cursuri, la cari să se deprindă învățătorii minoritari cu limba maghiară.

La un astfel de curs a luat parte și învățătorul Nicolae Ivan împreună cu mulți alți învățători români, în Cluj.

Se va fi îngrozit împreună cu colegii săi români de sovinișmul și de purtarea unguerească din Cluj.

Sufletul său energic și optimist de ziarist întrezări totuși o schimbare spre bine, în urma luptelor naționale, cari începeau în acele vremuri, însă nu va fi îndrăznit să aspire la marea minune, că după 40 ani Clujul va fi păstorit de Episcopul Nicolae Ivan, înfăptuitorul atâtor opere de valoare perpetuă.

Își va fi zis în cursul și către sfârșitul păstoriei: „Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile mânilor Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale...“

Pe când era învățător, a fost sfințit diacon, de către Mitropolitul Miron Romanul.

Atât ca învățător, cât și ca diacon, predica în biserică și la înmormântările învățătorilor și ale fruntașilor.

Cu vocea-i sonoră și simpatică, cu privirea-i pătrunzătoare, cu expunerea-i la înțelesul tuturor, cu verva-i oratorică știă captivă pe ascultători.

Cu avânt tineresc, cu însuflețire cuvântă la serbări culturale și la întruniri naționale.

La un banchet în Săliște,

cu ocazia sfințirii bisericii din Brata, în o vorbire avântată a spus mitropolitului Miron: „Vom lupta pentru mărirea bisericii noastre strămoșești și pentru limba și naționalitatea ale căror drepturi le vom apăra purtând în mână crucea, iar cerând împrejurările vom încinge și sabia.“

Mitropolitul îi urmărea vorbirea cu semne de aprobare.

Împreună cu judecătorul Ioan Maxim și cu alți fruntași a lucrat la înființarea „Casinei Române“, a Reuniunii pompierilor, a Casei de păstrare, cărora le-a fost la înființarea lor secretar.

În comuna Gales încă a înființat și a condus Reuniunea meseriașilor.

Ca învățător în Săliște scria articole și corespondențe la ziarurile: „Telegraful Român“ și „Observatorul“ din Sibiu, la „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, la „Luminătorul“ din Timișoara.

După o activitate de 7 ani, sufletul lui dornic de mai mari înfăptuiri se simțea prea încătușat în Săliște, simțea lipsa unui teren mai larg și se sbătea să și-l afle.

În vacanța de vară, în lunile Iulie și August anul 1884, s'a dus la Timișoara unde a fost angajat colaborator intern în re-

dacția ziarului „Luminătorul“, de sub conducerea lui Pavel Rotariu.

Dacă în aceeași toamnă nu ar fi fost numit preot la penitenciarul din Aiud, probabil ar fi rămas gazetar la Timișoara, unde l-a fost chemat ziaristul Rotariu.

Pentru multilaterală-i activitate desvoltată în Săliște și în comunele din jur, cercul Săliștei l-a distins alegându-l membru în consiliul județului Sibiu. A fost aceasta o surprindere ca între fruntașii județului să fie ales și un dascăl din Săliște.

Pe lângă momente de multumire sufletească dat i-a fost să aibă unul de dureroasă și adâncă mâhnire. După un an de conviețuire și-a înmormântat soția în cimitirul bisericii mari din Săliște, unde se poate vedea și în timpul de față crucea de piatră cu inscripția aceasta: „Și slova și piatra se vor nimici; în inima noastră în veci vei trăi“

Mai târziu a avut bucuria părintească, că pe singura-i fiică Veturia a așezat-o în Săliște, ca soția fostului protopop Dr. Ioan Stroia, azi Episcop militar.

În viață, până la moarte, în tot locul unde a ocupat înalte funcții și demnități, a ținut legături sufletești de înțelept sfătuitor cu Săliștea și cu satele din jur, între cari și satul său natal: Aciliu.

Săliște, 12 Februarie 1936.

D. LĂPĂDAT,
director școlar în retragere.

DUMINECA ORTODOXIEI

Ce zi însemnată în istoria creștinismului, când s'a serbat o mare și hotărâtoare biruință împotriva dușmanilor Bisericii! De atunci cultul icoanelor sfinte a rămas definitiv, ca un izvor al evlaviei și îndreptării religioase, pentru toți cari cred în Hristos și cinstesc amintirea sfinților săi apostoli și martiri.

Dreapta credință înfrânsese încodată rătăcirile împăraților, dovedind că adevărul este acolo unde-i Biserica cu învățăturile ei divine.

Ortodoxia se menține peste veacuri, fiindcă în ea este cuprinsă veșnicia Cuvântului, așa cum s'a vestit oamenilor și s'a tălmăcit prin tradiția s'ântă.

Neamul românesc în apele ei limpezi s'a născut și s'a format. Ortodoxia și naționalitatea sunt substanțele originare ale sufletului românesc — cum a spus într'o formulă inspirată I. P. S. Mitropolit Nicolae. De aceea, luptând pentru apărarea și desvoltarea ortodoxiei, luptăm pentru însăși existența noas-

tră. Orice o poate slăbi sau umbri, înseamnă o primejdie, indiferent de unde vine. În cursul vremilor am avut parte de ele din belșug. Și am rezistat. Adevărat, că a trebuit să înregistram și pierderi, cum a fost defecțiunea nenorocită dela 1700. Ea ne-a desbinat, învrăjbindu-ne până în ziua de astăzi. Avem impresia că agenții catolicismului au devenit chiar mai agresivi decât odinioară, necruțând nici un mijloc spre a-și întinde prozelitismul detestabil prin toate ungherele României întregite. Cele 12 episcopi catolice lucrează de zor, după comandamentele savante ale Vaticanului, cu bani și intrigă, spre a săpa mormântul ortodoxiei naționale. Ni s'au servit în anii din urmă probe numeroase, cari au stârnit uimire și revoltă.

O datorie elementară ne obligă la reacțiune conștientă și energetică. Suntem un Stat ortodox prin tradiția lui seculară, ca și prin numărul covârșitor al nației. Așa vrem și trebuie să rămânem. Iată crezul sfânt, ce agită sufletele noastre.

De aceea s'a simțit nevoia F.O.R.-ului, care în marasmul zilelor noastre să fie trâmbița de alarmă pentru mobilizarea tuturor în linie de bătaie. Dumineca ortodoxiei este totodată și ziua F. O. R.-ului, când în toate orașele și satele i se vorbește poporului despre rostul acestei mari asociații în viața religioasă și culturală a țării.

Anul acesta în deosebi, are să însemneze, ca și cei precedenți, aceeași solidarizare trează și impresionantă în jurul altarelor ortodoxe, care știe să lupte cu însuflețire nemicșorată împotriva atacurilor catolice, până când cetățile lor — sub nume de concordate, acorduri, statutiuri ș. a. — nu vor fi dărâmate.

Căci să nu uităm o clipă: catolicismul, în frunte cu Vaticanul, s'a manifestat sub ochii noștri nu numai ca antiortodox, ci și ca revizionist, slujind irendentismul maghiar.

A-l lăsa să triumfe, ar însemna să ne sinucidem.

„Dacă nu zidește Domnul casa, înzadar lucrează cei ce o zidesc.”
Psalmi, 127, 1.

Slăbănogul din Capernaum.

Matei 9, 1—8. Marcu 2, 1—12. Luca 5, 17—23.

„Fiule, iartă-se ție păcatele tale.”

Către sfârșitul anului al doilea al activității Mântuitorului, după o absență mai îndelungată din Capernaum, vestea reînținerii Lui, adună mare mulțime în fața casei unde se adăpostea. În stradă, în curte o înbulzeală de nedescris, toți căți l-au cunoscut sunt dornici să-l vadă și să-l asculte. În majoritate sunt fii ai Galileei, pescari, agricultori și comercianți, dar sunt nelipsiți dela mărșava datorie de spionaj și reprezentanții fariseilor. Momentul e foarte prielnic trebuie folosit. Învățătorul în fața entuziasmului general va trebui să vorbească, să facă semne, iar ei vor mai putea adauge un fir invizibil la rețeaua ce urmează să curme uluitoarea Lui ascensiune.

Și într'adevăr Iisus ieșind din casă, deși obosit de drum și de munca desfășurată pe alte plaiuri ale Galileei, începe să învețe. Cuvintele îi sunt sorbite de pe buze. Ele sunt pline de putere ademenitoare și convingătoare. Deodată tace. Atenția îi este atrasă de ceva neobicit. De pe coperișul casei tocmai în fața lui este lăsat cu funiile un pat pe care zace un bolnav. Ce se întâmplase? Niște oameni aduseră la Mântuitorul un bolnav greu, un slăbănog, care de ani de zile nu mai era stăpân pe mădularele sale. Neputând străbate până la el, fiindu-le milă de bolnav și de rugămintele lui, s'au folosit de extrema posibilitate. S'au strecurat cu patul până la intrarea în casă, de unde urcau scările pe coperiș (coperișul plan, obicinuit în Orient) și de aci l-au lăsat frumos cu frânghii acolo unde se afla Iisus.

Este un moment solemn. Bolnavul întins la picioarele lui, cu privirile stinse, cere îndurare. Mântuitorul îi pătrunde toată nenorocirea în care se sbate. Cu sufletul întinat de păcate, cu trupul schimonosit de suferință, se dorește din răspuțeri după mântuire. Această dorință l-a făcut să se roage, să plângă trezind miia semenilor, cari l-au adus aci. Această dorință îi este împlinită în ruga mută a ochilor, ce-o rostește privind la Mântuitorul. Dar iată suferința lui s'a apropiat de sfârșit. A găsit medicul. Fiul lui Dumnezeu, durerile a venit să le aline. Dă însă precădere celor sufletești. Îi zice: „fiule iartă-se ție păcatele tale.” Efectul cuvintelor nu e vizibil. Îl simte însă slăbănogul. O ușurare îi năpădește în suflet. În negura întunerecului intern, s'a aprins o rază de lumină. E lumina ce-l chiamă la o nouă viață, e lumina nădejdi de mai bine. Cu toată suferința trupească, în ochi îi rade bucuria mântuirii.

Au auzit și fariseii necredincioși cuvintele lui Iisus. Pentru ei sunt obiectul scandalului. Cine este acesta, că-și asumă puterea de a iertă păcatele? El vorbește hulă împotriva lui Dumnezeu, singur în măsură a face acest lucru. Încep să murmure neînțelegători în fața tainicei preferențe din sufletul celui miluit.

Le răspunde Iisus: „De ce cugetați acestea în inimile voastre? Ce este mai lesne, a zice slăbănogului: iartă-se ție păcatele tale, sau a zice: scoală-te, ia-ți patul tău și umblă?”

Da, ei nu înțeleg, că mai mare este sufletul decât trupul; că sănătatea celui dintâi este mai de preț, decât a celui din urmă. Dacă ar fi înțeles acest lucru, altul ar fi aspectul vieții lor, alta le-ar fi atitudinea față de Messia. N'ar mai fi cerut semne pentru a crede misiunii lui, ci s'ar fi convins dintru început că Dumnezeu lucrul împlineste prin cuvânt și fapte.

Și pentru ca să nu aibă nici un cuvânt de răspuns în ziua judecării, Iisus ca totdeauna și de astădată le dă semnul cerut, spunându-i bolnavului: „scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta.”

Efectul de astădată este vizibil. Bolnavul se scoală din patul suferințelor pe deplin sănătos. Este vin-

decat și sufletește și trupește. Prin el s'a dovedit celor prezenți, indirect omenirii întregi, că Iisus este Dumnezeu care iartă păcatele celor ce cu credință și nădejde se apropie de el.

Toți cei prezenți au fost cuprinși de teamă, acea teamă firească, care năpădește sufletul când supranaturalul coboară în ordinea naturală înflințându-l. Spuneau: azi am văzut lucruri minunate și laudau pe Dumnezeu.

Mântuitorul a binevoit ca această putere de a ierta păcatele, s'o lase bisericii sale pentru toate timpurile, ca o sfântă taină.

În seara zilei după înviere se arată apostolilor adunați într'o casă din Ierusalim, îi salută și le zice: „Precum m'a trimis pe mine Tatăl, vă trimit și eu pe voi... a suflat și a zis: Luați duh sfânt; căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate; căroră le veți ținea, vor fi ținute.” (Ioan 20, 21—23).

Prin succesiunea neîntreruptă dela apostoli dumnezeasca putere se transmite urmașilor acestora. Astfel taina pocăinței ființează în biserică permanent, dând posibilitatea fiilor ei de a beneficia de miraculoasele ei roade.

Și pentru noi este pilduitoare misiunea din Capernaum. Fi-vom asemenea slăbănogului ce-și caută mântuirea la picioarele lui Iisus, sau fariseilor necredincioși. Fără îndoială realitatea păcătoșeniei noastre și conștiința responsabilității înaintea lui Dumnezeu, ne îndrumă să urmăm slăbănogului. Să ne apropiem de scaunul mărturisirii cu toată umiliința, cu toată râvna după sănătatea sufletească, ca să obținem și noi iertarea păcatelor, care i-a mângăiat sufletul slăbănogului.

Au doară este om fără păcat, au doară ne putem împreună cu Hristos bucurându-ne de minunata zi a învierii Lui, dacă am trecut nepăsători pe lângă scaunul mărturisirii în acest timp de pregătire al postului mare? Nebunie este acest gând. Suntem păcătoși, în noi este păcatul, în jurul nostru este. El ne rupe încontinuu din organismul lui Hristos, întunecă chipul lui Hristos în noi. Pocăința este tocmai misterioasa putere, care ne purifică, elimină din noi tot ceea ce este slab și ne atrage spre cele pământești. Pocăința ne readuce la Hristos, ne împrumută aripi, cari să ne înalțe spre Dumnezeu.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

FOILETON

Despre post.

(Matei 6, 16—18).

„Când postiți, nu fiți posomorâți ca fărnici; că ei își întunecă fețele, ca să se arate oamenilor că postesc; adevăr grăesc vouă: își iau plata.”
(Matei 6, 16.)

În primăvara anului al doilea al activității Mântuitorului, la puțin timp după întoarcerea lui din Ierusalim, unde fusese ca de obicei să serbeze Paștile, retrăgându-se din Capernaum pe un munte din împrejurimi, ca să se recreieze, este urmat de o mulțime neobicită de mare de ascultători, cari sunt setoși de înțeleptele lui cuvinte. Divinul învățător înduioșat peste măsură de râvna acestei mulțimi după mântuire, jertfindu-și puținetele clipe de reculegere, vine în mijlocul ei ca un păstor înțelept în mijlocul turmei, văduvite de conducător. Cu acest prilej după ce alege din mijlocul mulțimei ucenicilor pe 12, cari să-i fie lui apostoli, rostește o măreață cuvântare. Nu este una din obicinuitele cuvântări ale lui Iisus, care să țintească spre soluționarea ideală a unei anumite probleme,

ci o largă expunere programatică, în care sunt fericit înbinat și soluționate toate problemele vieții omenești. Începând cu legile cari stau la temelie împărăției lui Dumnezeu, continuă cu misiunea ce revine apostolilor săi; cu paralela între dreptatea fariseică și adevărata dreptate; cu viața fariseică și reala viață etică; încheie cu îndemnul de a urma doctrinei sale.

Dintre evangheliști, singur Matei redă această cuvântare în întregime. Marcu și Ioan nu o înregistrează de loc, iar Luca numai fragmentar. Faptul a dat naștere multor discuții. După ce însă abia toate scrierile evanghelice canonice, ca un întreg reprezintă în parte activitatea pământească a Mântuitorului, nu avem nici un motiv a dubita autenticitatea expunerii lui Matei.

În acest cadru larg al cuvântării supranumite: „Predica de pe munte” este pusă și problema postului. Reținerea dela anumite mâncări și anumite practici obicinuite, în preajma unor sărbători mari, sau în timpuri de grele încercări este o poruncă a legii (v. Luca 16, 29; 23, 27; Zah. 7, 3, 5; 8, 19 etc.). Poporul iudeu cu siguranță știa să se conformeze. Fariseii mai mult decât naștea în iperzelul practicilor religioase, au ampli-

ficat și dispozițiile Legii privitoare la post. Pe lângă zilele obicinuite de post, mai adaugă și altele. Ei postesc de două ori la săptămână, ceea ce Lgea nu spune.

Dacă acest zel ar fi rezultat dintr'o adâncă necesitate internă de a face cât mai ușoară posibilitatea unei intense vieți spirituale, nimic n'ar fi de zis. Realitatea însă e alta. Ei postesc mai mult, nu fiindcă râvnesc spre o viață etică superioară, nu fiindcă sunt pătrunși de importanța acestei practice, ci dintr'o nelogică ambiție de castă, dintr'o sfruntată îngâmfare. Prin această și alte asemenea practici, vânează stima poporului și situațiile înalte, fixându-se ca tot atâtea exemple de viață în mijlocul mulțimii. Iar dacă scopul urmărit este atât de egoist, nici mijlocul nu poate fi o reală sarcină. Fariseul atât de grijuliu pentru persoana lui, nu poate posti, el numai arată lumii că postește. Într'o formă grosolană exteriorizează stări sufletești pe cari nu le simte. Ca actor iscusit, ce duce o viață dublă: una plină de belșug și necredință în intimitate și alta de evlavie și adâncă convingere religioasă în societate; în zilele de post nu se spală, nu-și unge barba, nu-și peaptrână părul și îmbracă hainele cele mai rele.

INFORMAȚIUNI

CUVÂNT DE RECUNOȘȚINȚĂ. Consiliul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului ține să exprime și pe calea presei respectuoasele sale mulțumiri tuturor aceluia, cari au binevoit a lua parte la doliul acestei eparhii cu prilejul trecerii din viață a preavrednicului Episcop Nicolae Ivan. Cluj, la 10 Februarie 1936. Consiliul Eparhial.

Presa despre moartea P. S. nostru Episcop Nicolae. Urmărind ziarile și revistele românești am fost profund mișcați să vedem cu câtă simpatie și căldură au scris despre încetarea P. S. Episcop Nicolae. Nu ne aducem aminte să se fi scris de mult, atât de elogios, de sincer și de pătrunzător ca de astădată, când personalitatea defunctului era încadrată în lumini rezervate numai figurilor mari ale neamului. Ceea ce dovedește, că dela un capăt al țării la altul, opera grandioasă realizată la Cluj de incomparabilul ctitor, înfățișează cu adevărat o culme, spre care Românișmul privește cu reală mândrie și satisfacție.

E aceasta o duioasă mângâiere în durerea ce ne stăpânește pe toți fiii Eparhiei orfane. Și un motiv mai mult, să-i cultivăm cu sfințenie amintirea, continuând a lucra în spiritul lui.

Călătoria Suveranului. Timp de două săptămâni M. Sa Regele Carol II. a făcut o călătorie în străinătate, asistând la funerariile regelui George V. al Angliei, de unde a plecat la Paris, unde a rămas mai multă vreme. Primit atât la Londra, cât și în Franța mai ales, cu deosebită afecțiune, Suveranul nostru a avut numeroase întrevederi cu Regi și diplomați, în cari a examinat situația internațională și s'au strâns alianțele pentru salvarea păcii. Prestigiul României a sporit enorm prin această călătorie regală, iar hotarele ei au căpătat noi garanții de apărare din partea marilor Puteri.

Instalarea P. S. Episcop Andrei Mager la Arad. Doliul ce a cuprins eparhia noastră prin moartea P. S. nostru Episcop Nicolae, nu ne-a îngăduit să ne ocupăm la loc de frunte cum se cuvenea, de instalarea P. S. Episcop Andrei în scaunul dela Arad.

Ea a avut loc în ziua de 2 I. c., în cadrul unor solemnități mari, la cari au asistat clerul, intelectualii mireni și popor din toate părțile Eparhiei. În toate gările dela Oradea la Arad, noul Episcop a fost întâmpinat cu entuziasm de poporul eșit într-o întâmpinare.

După Liturgia festivă din catedrală, a urmat actul instalării săvârșit de P. S. Episcop Vasile al Caransebeșului, ca delegat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae. S'au rostit cu acest prilej sărbătorește o serie de cuvântări în biserică, la recepție, la masă etc., cari exprimau bucurii și nădeji deosebite. Punctul central l-a constituit evident predica P. S. Episcop Andrei, care și de astădată a dovedit că este un erudit teolog și adânc creștin. Vorbind despre libertate și viață, a demonstrat în forme magistrale, că ele nu-și găsesc rostul final, decât în căutarea lui Hristos. „Precum șuvița de apă — zice P. S. Sa — oricât de slabă, înconjoară munții, pentru a se vărsa în mare, așa și inima omului nu-și află pacea decât în unire cu Dumnezeu-Creatorul. Rolul meu principal este, de a încopcia sufletele de Dumnezeu și de a le deschide izvorul vieții celei vecinice.“ Apoi cu gândul la mireni-cărturari, cu rolul lor atât de important în viața neamului, le face un apel mișcător, zicând: „reaprindeți luminița credinței

moștenite din casa părintească, unde o pioasă mamă țărancă, un smerit dascăl sau figura venerabilă a unui preot-părinte v'a aprins-o oarecând în suflet, dar pe care vitregia vremurilor a stins-o.“ Prevedem o epocă de înflorire a Eparhiei Aradului sub cărma P. S. Andrei, de aceea îi dorim din toată inima ani mulți și sănătate deplină, spre folosul nemăsurat al ortodoxiei naționale.

Sărbătorirea Reginei. Dumineca trecută s'a organizat la Teatrul Național din Cluj un festival artistic în onoarea M. Sale Regina Maria, care a împlinit anul trecut 60 ani. Publicul clujan a făcut o caldă manifestație de admirație și devotament Reginei-eroine, care și-a jertfit totul pentru izbânda idealului nostru de unitate națională. Dna Sofia Metes a ținut o conferință vorbind despre personalitatea Reginei.

Clerul ortodox a căpătat satisfacție. În comisiunea specială, rânduită de congresul național bisericesc, ca să revadă legea de organizare bisericească, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, a declarat, în mod categoric, că va aduce de urgență înaintea parlamentului modificarea parțială a art. 19 și 21 din actuala lege, în sensul ca slujitorii bisericii ortodoxe să fie considerați funcționari publici, și să primească prin buget, salarii integrale, iar nu întregiri. Pe viitor, nu vor mai fi trecute în noul buget, folosința pământurilor bisericești și a caselor parohiale nici beneficiul epitrahilului. Acest succes obținut de clerul ortodox constituie un mare câștig. Întrucât va avea o situație stabilită prin buget, fără a se mai da loc la interpretări ce nu

serveșc prestigiul tot mai puternic și mai luminos al ei.

Societatea de lectură a Clerului din Cluj. Din inițiativa P. C. consilieri eparhiali în frunte cu păr. S. Stanca, președintele Consiliului, Clerul orașului nostru a fost convocat la o adunare în sala de ședințe a Episcopiei, spre a discuta înființarea unei societăți de lectură. Din desbaterile urmate s'a desprins concluzia unanimă a utilității unei asemenea societăți, și votul celor prezenți a fost dat în acest sens. La dispoziția societății stă sala de ședințe, cu numeroase ziare și reviste, ce pot fi consultate zilnic dela orele 4—8 p. m. În fiecare Miercuri se țin ședințe regulate, cu discuții despre problemele bisericești actuale. Intelectualii mireni ortodocși sunt bineveniți la societate. Felicităm pe inițiatori pentru acest gând bun, care va da roade înbelșugate. Din aceste întâlniri dese ale preoțimii, vor răsări de sigur multe idei și planuri frumoase pentru Biserică.

Sediul Mitropoliei și presa. De câțiva timp ziarile din capitală și Cluj, lansează ideea mutării centrului mitropolitan dela Sibiu la Cluj, indicând o serie de argumente. În articolul său din „Dimineața“, dl Ion Clopotel pledează teza aceasta, susținând că Clujul este metropola politică și culturală a Ardealului, unde trebuie să fie și cea bisericească sprijinită pe o facultate teologică care azi lipsește din Universitate. Este adevărat, că și neuitatul nostru Episcop Nicolae avea acest gând, pe care l-a și împărtășit mai multora dintre fruntașii ortodoxiei. El a creiat toate condițiile materiale, și încă atât de strălucite, prin splendida reședință și monumentală Catedrală din Cluj, pentru ca Mitropolia să se poată afirma aici în deplină strălucire.

Problema însă nu este atât de simplă, cum pare ziaristilor. Ea trebuie judecată din o serie de laturi istorice, bisericești și naționale, de către factorii răspunzători.

Mântuitorul condamnă această înșelăciune fariseică. Acceptând postul ca o practică religioasă necesară, îl reduce la importanța lui fundamentală pentru viața individuală internă. O primă măsură împotriva formalismului fariseu, este interzicerea uzanțelor acestora când vor să arate lumii că postesc. Postul ca și celelalte practici religioase trebuie să fie făcut într'ascuns. Nota publicității îl despoae de caracterul lui ființial.

Când postești înfățișarea ta externă nimănui să nu atragă atențiunea, Dumnezeu singur să știe acest lucru, el îți va răsplăti.

Prin atitudinea Mântuitorului față de această practică religioasă, prin propriul său exemplu, ea se încadrează în ansamblul mijloacelor cari duc la mântuire. Trece în biserică creștină, reglementându-se ca timp de pregătire spirituală pentru credință, înaintea sărbătorilor mari de peste an.

Azi postul este privit sub două aspecte: unul material și celălalt spiritual. Din punct de vedere religios, aspectul material, e fără importanță. A ne înfrâna dela anumite mâncări din când în când, pentru o simplă variație pretinsă de un regim alimentar rațional, înseamnă cel mult a satisface o necesitate organică a corpului, dar nu una religioasă.

Privit sub aspectul spiritual, postul este impus de convingerea internă, că satisfacerea cu conștiințozitate a tuturor postelor trupesti, ne face sclavi trupului și de necesitatea lăuntrică de a activa viața spirituală. În acest caz apare ca un mijloc prin care se menține echilibrul de forțe.

Primește caracterul unei practici religioase, abia când necsitatea internă care-l determină este ea însăși de ordin religios-moral; când este poruncit nu numai de dorința menținerii unei armonii între viața trupestă și sufletească, ci de a subordona cât mai mult pe cea dintâi, celei din urmă, și de a coordona aspirațiile noastre în jurul supremei ținte omenești, mântuirea.

Evident în acest ultim caz, postul nu se reduce numai la o temporară abținere dela anumite mâncări inbuibătoare, ci mai mult: la încetarea tuturor practicilor imorale. „Nu ceea ce intră în gură spureă pe om, ci ceea ce iese din gură îl spurcă“, spunea Iisus ascultătorilor săi. Postul este întâi o vastă concentrare internă, o rugăciune continuă, o adâncă și intensivă trăire sufletească, iar în extern evlavie și fapte ale iubirii deaproapelui. Astfel a înțeles Mântuitorul să postească. Au nu-l vedem retrăgându-se în pustia Carantaniei, flămânzind,

meditând, râgându-se și învingând ispita? Și iarăși de câteori după aceea, petrece în singurătate, mortificându-și corpul și trăind intens numai cu sufletul. Ca om face acestea, dându-ne un exemplu.

Și iarăși nu fără rost, ne vorbește despre post imediat după rugăciune și înainte de a condamna râvna după averi. Legătura internă determină această încadrare.

La fel au înțeles postul apostolii uceniciei și sfinții bisericii din toate timpurile. La fel trebuie să-l înțelegem și noi azi.

Iar dacă de mai multeori în an, înaintea sărbătorilor mari, biserică a fixat răstimpuri mai îndelungate pentru post, înseamnă că tot de atâtea ori viața noastră obicinuită pretinde să fie înviorată și primenită. Numai prin această renaștere periodică a postului, ne pregătim pentru adevărata pocăință, și ne învrednicim a pași cu creștinească demnitate spre marea taină a cuminecăturii.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „VIAȚA ILUSTRATĂ“ ■ ■

O catedrală ortodoxă la Făgăraș. Cu ocazia sărbătorilor naționale, în actuala biserică ortodoxă, abia pot intra reprezentanții autorităților, credincioșii urmând să asculte serviciul religios afară. Din acest motiv, din mijlocul „Frăției ortodoxe” s'a lansat ideea ridicării unei catedrale ortodoxe. Inițiativa „Frăției ortodoxe” a fost însușită de Consiliul parohial al bisericii ortodoxe, care a ales o comisiune, în scopul de-a strânge fondurile necesare ridicării catedralei ortodoxe din Făgăraș. Până acum s'au strâns 141.500 Lei. S'a hotărât ca persoanele care vor dăruî minimum 5000 Lei să fie trecute în pomelnicul catedralei, iar acelea cari vor dăruî peste 50.000 Lei să fie considerate între ctitorii ei. Comitetul de inițiativă va lansa un apel și liste de subscripție printre făgărășenii din cuprinsul țării și printre credincioși.

O carte valoroasă. Este aceea, scrisă de P. C. pâr. Dr. Gheorghe Ciuhandu despre „Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Rațiu” (1830—1840). Autorul, cunoscut ca unul din cei mai meritoși cercetători ai trecutului nostru bisericesc, dă în această lucrare mare, un capitol dramatic din lupta ortodoxiei împotriva catolicismului agresiv, a cărei unealtă a fost și Episcopul uniat Samuil Vulcan dela Oradea.

Sunt aici pagini zguduitoare, cari dacă fac cinste înaintașilor, preoți și țărani sineriți, — în schimb osândesc pentru totdeauna mișelia și teroarea catolică, întrebuițată contra ortodocșilor. Clerul nostru nu trebuie să se lipsească de această carte atât de instructivă, mai ales în zilele de luptă de acum. O recomandăm stăruitor. Se poate comanda prin librăria noastră eparhială. Preț 500 Lei.

† **Dr. Zeno Gh. Proca.** Afliăm cu mare părere de rău moartea prematură a tânărului chestor de poliție din Sibiu Dr. Zeno Proca. Fiu al pâr. consilier arhiepiscopesc Dr. Gh. Proca, defunctul făcuse studii emnente la Paris, cari aveau să-i deschidă o carieră frumoasă, cum o dovedise activitatea sa publică din fruntea poliției sibiene. El dispăre pe neașteptate lăsând regrete unanime. Trimitem îndureratilor părinți sincere condoleanțe.

Șaizeci de cununii într'o zi. În biserica Sf. Spiridon din București a avut loc Duminecă 16 Febr., cununia religioasă a 60 perechi cari trăiau în concubinaj. Faptul a impresionat în chip deosebit populația cartierului, care a ținut să asiste în număr mare la această ceremonie neobicinuită. Biserica își face resimțită activitatea ei pastorală în capitala, unde este atât de muncit sub raport religios.

O părere despre Episcopul Ioan Bob. Într'un studiu nou, „Un vechiu proces literar”, dl Z. Păclișanu, se ocupă mai amănunțit de relațiile lui I. Bob cu S. Klein, Gh. Șincai și P. Maior, cari după cum se știe, au fost extrem de încordate.

Autorul își termină lucrarea cu următoarea concluzie despre vlădică: „Prezența timp de 48 ani (1781-1830) a lui Ioan Bob în fruntea vlădiciei unite a Blajului, a constituit pentru cultura și literatura românească, o mare pierdere.” Luăm act. Să notăm însă bine: vorbește un competent istoric unit.

CIRCULĂRI

trimise Clerului și poporului din prilejul morții P. S. Episcop Nicolae Ivan.

1. Circulara Arhidiecezei.

Înainte de aceasta cu abia câteva zile v'am comunicat dureroasa știre despre săvârșirea din această viață a fericitului în Domnul Episcop Roman al eparhiei Orășii — și iată un nou doliu s'a așternut peste Biserica noastră prin trecerea la cele veșnice a Prea Sfințitului Episcop Nicolae al de Dumnezeu păzitei eparhii a Vadului, Feleaului și Clujului, întâmplată în ziua de Luni, 3 Februarie a. c.

Eparhia, pe care a păstorit-o timp de 15 ani ca cel dintâi Episcop al ei, își pierde pe ierarhul care a organizat-o cu pricepere, a înzestrat-o cu așezămintele necesare și a îndrumat-o cu râvnă pe drumul progresului. Măreața biserică catedrală din Cluj va rămânea pentru totdeauna opera de care e legat numele Prea Sfințitului Episcop Nicolae.

Dar adormitul în Domnul, înainte de a lua conducerea nou înființatei eparhii a Clujului; a dezvoltat o rodnică activitate ca consilier arhiepiscopesc aici în centrul Mitropoliei noastre, dându-și contribuția sa la operele realizate sub păstoria antecesorului Nostru de neuitată pomenire, a fericitului Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Metianu.

Cu gândul la toate acestea și rugând pe atotmilostivul Dumnezeu să așeze sufletul robului Său Episcopul

Nicolae în lăcașurile dreptilor, dispunem ca Cucernicii preoți ai Arhiepiscopiei Noastre, în cea dintâi Duminecă după primirea acestei Circulari, să facă parastas în toate bisericile parohiale pentru fericita odihnă a sufletului Prea Sfințitului adormit în Domnul Episcop Nicolae.

Înmormântarea va avea loc în ziua de Joi, 6 Februarie a. c., în biserica catedrală din Cluj, Sibiu, la 3 Februarie 1936. (ss) Nicolae, arhiepiscop și mitropolit.

2. Circulara diecezei Caransebeșului.

Vajnicul luptător cu figură de patriarh, P. S. S. Episcopul Roman Ciorogariu al Orășii și ctitorul restauratei episcopii a Aradului, Feleaului și Clujului, P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan, s'au stins din viață, semănând jale și întristare nu numai în inimile clerului și ale poporului credincios din eparhiile lor, ci și în inimile tuturor Românilor și ale dreptcredincioșilor din țara întreagă.

În mâinile amândurora toiașul arhieresc a strălucit cu inelșugare, iar din sufletele lor călitate în suferințe s'au revărsat puteri creatoare dintre cele mai prețioase.

Amândoi și-au servit biserica strămoșească cu toată vigoarea sufletului lor timp de peste jumătate de veac, fiind străjeri neadormiți ai ortodoxiei noastre străbune în cele mai expuse locuri, unul la granița de Vest, iar celalalt în Clujul suferințelor noastre de odinioară.

Amândoi au fost nu numai neîntrețuți organizatori și chivernisitori de mână întâia, ci mai presus de toate au promovat cele sufletești și cultura, punând cuceririle de pe terenul economic și financiar în slujba progresului sufletesc și cultural al poporului lor credincios.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1248—1936.

COMUNICAT OFICIAL

În conformitate cu dispozițiunile Art. 9 din Regulamentul „Fondului Ajutorului Preoțesc” al Eparhiei Clujului, despre situația dela 31 Decembrie 1935 a acestui fond, publicăm următorul

BILANȚ:

I. Venituri:	
1. Soldul dela 31 Decembrie 1934	Lei 729.830—
2. Cotizațiile de membri din 1935	„ 606.371—
3. Interese capitalizate	„ 3.699—
	Lei 1,339.900—
II. Cheltuieli:	
1. Ajut. de înmorm. solvite în 1935 Lei 279.600—	
2. Cotizații restituite	„ 24.900— Lei 304.500—
	Sold la 31 Decembrie 1935 Lei 1,035.400—
plus cotizațiile restante la 31 Decembrie 1935, dar încă neincasate, de Lei 29.100— și minus 3 ajutoare de înmormântare neridicate până la 31 Decembrie 1935 de Lei 164.900—, averea activă a fondului este de Lei 899.600—.	
III. Membri cotizanți: vechi din anul 1934 436	
	nou din anul 1935 11
	447
dintre cari în cursul anului 1935: a) au murit 8	
	b) s'au retras 7
	c) au fost șterși cf. Reg. 4
	rămân la 31 Dec. 1935 428
IV. Dela înființarea fondului (1 Iulie 1931) până azi s'au acordat 32 ajutoare de înmormântare, în suma de Lei 1,688.900—.	

Cluj, din ședința ținută la 24 Februarie 1936.

ss. Consilier Dr. Seb. Stanca,
președ. Consil. eparh.

ss. Consilier Andrei Ludu,
referentul fondului.

Se cuvine deci, ca la cununa recunoștinței ce li-a dat-o Țara și Biserica, să împletim și noi, eparhia Caransebeșului o floriceică, căci moartea acestor doi ierarhi a înduioșat și întristat și inimile noastre.

Și deoarece, în conformitate cu învățătura bisericii noastre, noi Biserica luptătoare suntem în comunitate cu sufletele celor răposați, să înălțăm rugăciuni pentru fericita odihnă a acestor doi răposați chiriarii cari „luptă bună au luptat și credința au păzit”, pentru ca și prin aceasta să ne arătăm nu numai sentimentele noastre de profunde regrete pentru pierderea lor care se resimte în întreaga Biserică noastră, ci și atașamentul nostru pentru eparhiile lor îndoliate.

Drept aceea dispunem, ca în Dumineca lăsatului de carne, 16 Februarie a. c., la sfintele Liturghii ce se vor săvârși în această zi sfântă să se facă pomenirea în Domnul adormiților Episcopi Roman și Nicolae, apreciindu-se în câte o predică activitatea și meritele lor, pentru Biserica și Neam.

Cecea ce Prea Onorat D-Ta vei comunica On. Preoțimi parohiale spre conformare. Caransebeș, la 10 Februarie 1936. (ss) Vasile, Episcop.

POSTA REDACȚIEI

J. A., în Herepea. Adevărat, că n'avem loc suficient pentru lucrări mari. Teza v'o ținem la dispoziție.

Nr. par. 1/1936. (I) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cântăreț la biserica ortodoxă română din Tic-colonie, protopopiatul Huedin, se publică concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea.”

Beneficii și obligații:

1. Cântăreții trebuie să fie cântăreți foarte buni cunoscând perfect rânduelile bisericii.

2. Candidatul ales este obligat să ia parte la toate serviciile religioase ce i se reclamă.

3. Vârsta cel mult 35 ani.

4. Alesul va beneficia de locuință și luminat gratuit.

5. Va avea să facă un serviciu auxiliar ce i se va indica de Direcțiunea Minelor și va primi în schimb un salariu lunar de 1800—2000 Lei.

6. Dacă va satisface tuturor îndatoririlor în mod satisfăcător, după un an va putea fi definitivat.

7. Remunerația o va stabili Direcțiunea Minelor în intelegere cu Consiliul parohial.

8. Reflectanții la acest post în termenul sus indicat se vor prezenta la sf. biserică din parohia Tic-colonie pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul, iar documentele de lipsă și-le va înainta oficiului protopopesc ort. român din Huedin. (Extras de botez, Certificat de naționalitate, Certificat de moralitate, Certificat școlar, Diploma de cantor și eventual altfel de documente recomandatoare).

Din ședința Consiliului parohial ținută în 9 Februarie 1936.

Președinte: Epitrop:

Galu Marian, paroh. Indescifrabil.

Văzut: Aurel Muntean, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.